AKTUALITY

z daní a práva 9/2009

Vydává LINDE nakladatelství s.r.o. ve spolupráci s advokátní kanceláří Kocián Šolc Balaštík

KOCIÁN ŠOLC BALAŠTÍK ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Ministerstvo financí vydalo Pokyn č. D-324, ve kterém uvádí výklad pojmu „bytové potřeby" pro účely uplatnění úroků z úvěrů jako nezdanitelné části základu daně z příjmů fyzických osob. Podle výkladu MF lze za daňovou úlevu na bytové potřeby považovat i splácení úvěrů na splácení následných hypotečních úvěrů či úvěrů, kterými byly refinancovány předchozí úvěry. Pokyn byl publikován pod č.j. 39/62 250/2009-392 a je uveřejněn na webových stránkách České daňové správy MF (http://cds.mfcr.cz). Výklad MF uvedený v tomto pokynu je zcela opačný proti původně prezentovanému výkladu uveřejněnému ve sdělení MF z 15. června 2009. Domníváme se, že **ti, kteří postupovali při přípravě svého daňového přiznání za rok 2008 podle předchozího sdělení MF, by mohli nyní podat dodatečné daňové přiznání a nezdanitelnou část úroků původně neuplatněnou nyní dodatečně uplatnit** a snížit si tak daňovou povinnost.

Zákon o platebním styku od 1. 11. 2009

Parlament schválil nový zákon o platebním styku, kterým dochází k implementaci předpisů EU (směrnice 2007/64/ES o platebních službách). Zákon publikovaný ve Sbírce zákonů pod č. 284/2009 Sb. byl schválen v Poslanecké sněmovně ve zrychleném čtení s účinností od 1. listopadu 2009. Zákon nahrazuje předchozí právní úpravu ve vztahu k platebnímu styku a nově upravuje povinnosti při převádění plateb i pro nebankovní poskytovatele platebních služeb. Současně dochází ke změně úpravy elektronických peněz a platebních systémů a veřejnoprávní podmínky pro poskytování těchto činností.

Změna zákona o správě daní a poplatků prostřednictvím doprovodného zákona o platebním styku

Společně se zákonem o platebním styku byl schválen doprovodný zákon publikovaný ve Sbírce zákonů pod č. 285/2009 Sb., který novelizuje dvacet dva dalších právních předpisů. Mezi nimi je i zákon o správě daní a poplatků (část patnáctá), kde se mění den splatnosti daňových povinností. Nově **dnem platby** bude nikoliv den odepsání peněžních prostředků z účtu dlužníka (jak je tomu nyní), ale až **den jejich připsání na účet správce daně**. Takováto úprava je nyní platná pro platby daňových povinností z účtu vedeného v cizí měně nebo z účtu vedeného v zahraničí. **Účinnost nové úpravy je od 1. listopadu 2009.**

Stejnou úpravu pak doznává i zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění (část šestnáctá) a zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (část sedmnáctá). V případě těchto předpisů je však účinnost stanovena od 1. ledna 2010.

Skrytá novela zákona o správě daní a poplatků, která zkracuje dobu uložení písemností z 15 dnů na 10 dnů, byla publikována v rámci zákona č. 218/2009 Sb., kterým se mění občanský soudní řád a některé další zákony. Zkrácením doby uložení dojde ke zkrácení doby, ve které nastává fikce doručení. Ačkoliv účinnost zákona č. 218/2009 nastala dnem vyhlášení, tj. 20. července 2009, dílčí změna zákona o správě daní, která je obsažena v části desáté, **nastává až od 1. ledna 2010**.

Informace o publikovaných změnách zákona o daních z příjmů

Z legislativní smrště daňových změn byly ve Sbírce zákonů publikovány zákony, kterými dochází ke změně zákona o daních z příjmů:

1. Jde o **změnu zákona o daních z příjmů publikovanou ve Sbírce zákonů pod č. 304/2009 Sb.** (připojeno k návrhu novely zákona o správě daní a poplatků, tisk 387). Touto novelou byly do zákona zavedeny paušály na dopravu ve výši 5 000 Kč. Účinnost této novely zákona o správě daní a poplatků byla posunuta **na 1. ledna 2010**, zatímco novela zákona o daních z příjmů se podle přechodných ustanovení použije i na zdaňovací období počínající v roce 2009. Tato změna zákona byla přijata na základě pozměňovacího návrhu ze strany poslanců a terminologie této novely je nejednoznačná. V polovině září by mělo proběhnout jednání

mezi zástupci Ministerstva financí a Komory daňových poradců za účelem vyjasnění právního výkladu nové úpravy.

2. Dále byla publikována novela zákona o značení lihu (původní návrh v Poslanecké sněmovně, tisk 515), do které byla ve druhém čtení ze strany poslanců navržena další **změna zákona o daních z příjmů nyní publikovaná ve Sbírce zákonů pod č. 289/2009 Sb.**, v rámci které dochází k navýšení částky paušálních výdajů pro podnikatele. Paušální výdaje zůstávají ve výši 80 % u podnikatelů, kteří mají příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a nově též u podnikatelů s příjmy ze živností řemeslných. Ostatní podnikatelé pak mohou nově uplatnit paušální výdaje ve výši 60 % z hodnoty jejich příjmů. Tato změna zákona o daních z příjmů bude aplikovatelná již pro zdaňovací období počínající v roce 2009, s účinností od 1. října 2009.
3. Vedle těchto novel zákona o daních z příjmů byla dále publikována 20. července 2009 ve Sbírce zákonů pod **č. 216/2009 Sb. přímá novela zákona o daních z příjmů**, která zavádí mimořádné daňové odpisy. Účinnost této novely je dnem vyhlášení a mimořádný odpis je možné uplatnit u zákonem vymezeného majetku pořízeného v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010.
4. Změna zákona o daních z příjmů přijímaná v rámci zákona o podpoře hospodářského růstu a sociální stability byla prezidentem vrácena zpět do Poslanecké sněmovny, která má o ní hlasovat na své poslední schůzi začínající 8. září 2009. Důvodem pro vrácení tohoto zákona prezidentem bylo, že novela zákona obsahuje právní úpravu změny zákona o odpadech, která má zavést tzv. „šrotovné“. Současně úprava zákona o daních z příjmů ze zákona o podpoře hospodářského růstu a sociální stabilitě v části, které zavádí mimořádné odpisy, je zcela totožná již s přijatou úpravou, jak byla publikována v zákoně č. 216/2009 Sb.

Nový antidiskriminační zákon platí od 1. září 2009

Česká republika má s účinností od 1. září 2009 poprvé samostatnou právní úpravu v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací – zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). Antidiskriminační zákon rozšiřuje oblasti, na něž se právní úprava rovného zacházení bude vztahovat. Důvodová zpráva k antidiskriminačnímu zákonu uvádí demonstrativní výčet právních předpisů, které upravují právní vztahy, v jejichž rámci je nutné zajistit rovné zacházení a ochranu před diskriminací. To znamená, že jde o právní vztahy vymezené v nejrůznějších právních předpisech, na které bude nový zákon dopadat.

Vztah antidiskriminačního zákona a dalších zákonů, které obsahují nebo budou obsahovat vlastní dílčí úpravu práva na rovné zacházení, je vztahem obecného a speciálního. V případě rozporu mezi nimi se proto přednostně bude vycházet z úpravy obsažené ve zvláštním předpise a antidiskriminační zákon se použije jen tehdy, pokud by speciální úprava chyběla nebo by proti antidiskriminačnímu zákonu nebyla komplexní.

Více v PSK č. 9/2009 a Právu a rodině č. 9/2009.

Mezinárodní daňové vztahy

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 56/2009 Sb.m.s., o sjednání Protokolu ke Smlouvě mezi vládou České republiky a vládou Ruské federace o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku bylo publikováno ve Sbírce mezinárodních smluv dne 9. července 2009, částka 24/2009.

Nový protokol, kterým je doplněna stávající smlouva o zamezení dvojího zdanění, vstoupil v platnost dne 17. dubna 2009. Stávající smlouva je doplněna o nové ustanovení upravující vznik službové stálé provozovny po šesti měsících poskytování služeb. Z dalších změn upozorňujeme na zdaňování zisků ze zcizení akcií nebo jiných práv na společnosti, jejichž hodnota plyne z více než 50 % z nemovitého majetku. Tyto zisky se budou zdaňovat nově ve státě, kde je nemovitost umístěna. Tyto nové změny ve smlouvě o zamezení dvojího zdanění se budou uplatňovat ve vztahu k daňovým obdobím začínajícím 1. ledna 2010.

UPOZORŇUJEME NA VYBRANÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Částka 91, rozeslaná dne 4. září 2009

- **Zákon č. 298/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 4. 9. 2009.*
- **Zákon č. 299/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 1. 2010.*
- **Zákon č. 302/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 12. 2009.*
- **Zákon č. 304/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 1. 2010.*
- **Zákon č. 305/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 7. 2010.*
- **Zákon č. 306/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a některé další zákony – *účinnost od 1. 1. 2010.*

Částka 90, rozeslaná dne 4. září 2009

- **Zákon č. 286/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 11. 2009.*
- **Zákon č. 287/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 4. 9. 2009.*
- **Zákon č. 288/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 10. 2009.*
- **Zákon č. 289/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 676/2004 Sb., o povinném znační lihu a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 10. 2009.*
- **Zákon č. 291/2009Sb.**, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – *účinnost od 1. 10. 2009.*
- **Zákon č. 292/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – *účinnost od 1. 10. 2009.*
- **Zákon č. 293/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 4. 9. 2009.*
- **Zákon č. 294/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 19. září 2009.*
- **Zákon č. 295/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 19. 9. 2009.*
- **Zákon č. 296/2009 Sb.**, o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 – *účinnost od 19. 9. 2009.*
- **Zákon č. 297/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních

komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb. – *účinnost od 19. 9. 2009.*

Částka 89, rozeslaná dne 4. září 2009

- **Zákon č. 284/2009 Sb.**, o platebním styku – *účinnost od 1. 11. 2009.*
- **Zákon č. 285/2009 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím o platebním styku – *účinnost od 1. 11. 2009.*

Částka 87, rozeslaná dne 3. září 2009

- **Zákon č. 280/2009 Sb.**, daňový řád – *účinnost od 1. 1. 2011.*
- **Zákon č. 281/2009 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím daňového řádu – *účinnost od 1. 1. 2011.*

Částka 88, rozeslaná dne 31. srpna 2009

- **Zákon č. 282/2009 Sb.**, kterým se mění zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony – *účinnost od 31. 8. 2009.*

Částka 85, rozeslaná dne 31. srpna 2009

- **Zákon č. 277/2009 Sb.**, o pojišťovnictví – *účinnost od 1. 1. 2010.*
- **Zákon č. 278/2009 Sb.**, o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojišťovnictví – *účinnost od 1. 1. 2010.*

Částka 84, rozeslaná dne 31. srpna 2009

- **Vyhláška č. 276/2009 Sb.**, o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů – *účinnost od 1. 9. 2009.*

Částka 83, rozeslaná dne 27. srpna 2009

- **Nařízení vlády č. 273/2009 Sb.**, kterým se mění nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků – *účinnost od 1. 9. 2009.*
- **Vyhláška č. 274/2009 Sb.**, o školských zařízeních, u nichž se nejvyšší povolené počty dětí, žáků a studentů nebo jiných obdobných jednotek vedených v rejstříku škol a školských zařízení neuvádějí – *účinnost od 1. 9. 2009.*
- **Vyhláška č. 275/2009 Sb.**, kterou se zrušuje vyhláška č. 62/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 9. 2009.*

Částka 81, rozeslaná dne 26. srpna 2009

- **Vyhláška č. 268/2009 Sb.**, o technických požadavcích na stavby – *účinnost od 26. 8. 2009.*
- **Vyhláška č. 269/2009 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území – *účinnost od 26. 8. 2009.*

Částka 79, rozeslaná dne 21. srpna 2009

- **Vyhláška č. 265/2009 Sb.**, kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád), ve znění vyhlášky č. 246/1999 Sb. – *účinnost od 1. 9. 2009.*

Částka 77, rozeslaná dne 14. srpna 2009

- **Nařízení vlády č. 256/2009 Sb.**, kterým se zakazuje uvádění výrobku obsahujícího dimethyl-fumarát na trh nebo do oběhu – *účinnost od 14. 8. 2009.*

Částka 76, rozeslaná dne 11. srpna 2009

- **Vyhláška č. 252/2009 Sb.**, kterou se stanoví náležitosti návrhu na povolení spojení soutěžitelů – *účinnost od 1. 9. 2009.*
- **Sdělení Českého statistického úřadu č. 255/2009 Sb.,** o aktualizaci Klasifikace stavebních děl CZ-CC – *účinnost od 11. 8. 2009.*

Částka 75, rozeslaná dne 11. srpna 2009

- **Vyhláška č. 248/2009 Sb.**, kterou se stanoví seznam jednotných kontaktních míst – *účinnost od 28. 12. 2009.*
- **Vyhláška č. 249/2009 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 322/2005 Sb., o dalším studiu, popřípadě výuce, které se pro účely státní sociální podpory a důchodového pojištění považují za studium na středních nebo vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů – *účinnost od 1. 9. 2009.*
- **Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 251/2009 Sb.**, o uložení Dodatku kolektivní smlouvy vyššího stupně – *účinnost od 11. 8. 2009.*

Částka 74, rozeslaná dne 5. srpna 2009

- **Nařízení vlády č. 247/2009 Sb.**, kterým se vyhlašuje provedení inventarizace lesů v letech 2011 až 2015 – *účinnost od 1. 1. 2010.*

Z POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU

Novela zákona o DPH v Poslanecké sněmovně

Jak jsme již informovali, do Poslanecké sněmovny (PSP) byl předložen vládní návrh novely zákona o DPH (tisk č. 887) s návrhem, aby tato novela byla projednána a odsouhlasena v Poslanecké sněmovně již v prvním čtení v září 2009. Tato novela reaguje na směrnice ES k DPH přijaté již v průběhu roku 2008 (mimo jiné směrnice Rady 2008/8/ES, směrnice Rady 2008/9/ES a směrnice Rady 2008/117/ES), které členským státům stanovily povinnost implementovat nová pravidla do národních předpisů k 1. lednu 2010. Jde především o změnu pravidel pro určení místa plnění u služeb, vykazování služeb v souhrnných hlášeních, změna při vracení DPH českým plátcům v jiných státech EU a plátcům z jiných států EU v ČR.

Podle novely zákona vznikne od 1. ledna 2010 povinnost podávat souhrnná hlášení pouze elektronicky prostřednictvím datové zprávy se zaručeným elektronickým podpisem. Součástí této novely jsou i další návrhy na změny zákona o DPH, např. zavedení zvláštního základu daně pro spřízněné osoby a změny v přílohách zákona o DPH určujících plnění podléhající snížené sazbě DPH. Změny zákona o DPH ovlivní i potřebu nového nastavení účetních systémů a zpracování podkladů pro vykazování DPH.

Z JUDIKATURY

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. července 2009 č.j. 8 Afs 46/2008-48 vyložil rozdíl mezi právnickou a fyzickou osobou v případě, kdy správce daně uložil pokutu jednateli s. r. o. za to, že se nedostavil podat potřebné vysvětlení.

Podle NSS takováto pokuta nemohla být uložena jednateli jako fyzické osobě, ale měla být uložena přímo právnické osobě, za kterou jednatel vystupoval. Správce daně tak pochybí, pokud ukládá pokutu jako sankci ryze osobní, ač došlo k porušení povinnosti, které se dopustil daňový subjekt jako osoba právnická a NSS rozhodnutí předchozí soudní instance zrušil. Judikát navazuje na judikaturu NSS (č.j. 2 Afs 45/2005-50 ze dne 9. března 2006), dle které i právnická osoba může být předvolána ve smyslu ustanovení § 29 zákona o správě daní a poplatků, a se zřetelem na charakter právnických osob je samozřejmé, že se na základě předvolání právnické osoby dostaví ke správci daně vždy osoba fyzická. Oba citované judikáty jsou dostupné na webových stránkách NSS (www.nssoud.cz).